

De hårda vintrarna under kriget

Den kände fiskarbasen Sam Corneliusson (1885-1969) från Öckerö berättade om de kalla krigsvintrarna i en intervju som gjordes med honom i slutet av februari 1965.

Vårvintern 1942 var den långvarigaste och hårdaste vinter som vi i mannaminne varit med om. På grund av havsisen låg fisket nere under långa perioder.

Då det blev i slutet av februari ville de fiskare, som drev sitt fiske västerut, röra på sig. Men det behövdes hjälp av isbrytare för att i första hand få brutit isen i hemmahamnarna.

Det fanns ingen hjälp att få. Centralförbundet (SVC) som var fiskarnas fackliga organisation, måste arbeta hårt med att få fram isbrytare. Telefonen kunde ibland vara blockerad för alla samtal om isbrytarhjälp.

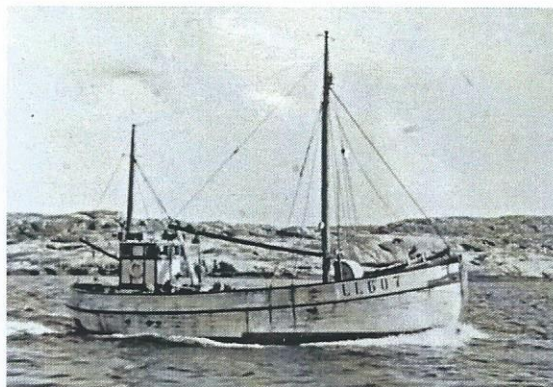
I slutet av februari var ett femtontal båtar på Halsebanken och trålade sill. På hemvägen fastnade så gott som samtliga i ismassorna ute till havs. Flera båtar låg utanför Hållö, andra väster om Måseskär. Sam berättar:

"Från SVC kontaktade vi alla möjliga instanser för att få isbrytare till hjälp att bryta upp hamnarna och särskilt för båtarna ute till havs. Livsmedelskommissionen som vi höll ständig kontakt med önskade i dessa livsmedelsbristens tider att båtarna skulle komma hem med sin fångst. Vi vände oss också till Länsstyrelsen för att dessa i sin tur skulle bearbeta Göteborgs hamnstyrelse för att få ut isbrytare. Västkustens Marindistrikt förfogade över flera båtar. Bland andra Starkodder men denna båt vågade marinen inte släppa ut. Göta Lejon var den enda på västkusten som hade resurser att kunna bistå fastfrusna båtar ute till havs. Dessutom förfogade marinen över flygplan som var ute på spaning till havs."

Spaningsplan gick upp

På jordbruksdepartementet, som är fiskerinäringens högsta instans, anhölls om att få kraftiga isbrytare till västkusten. Flera av de båtar som låg väster om Hållö, råkade ut för svåra olyckor. Eivor av Smögen skruvades sönder av isen. Båten sjönk med 400 lådor sill ombord. Besättningen bärgades.

Illa gick det också för Fylgia och Albion från Fisketången. Båda dessa båtar skruvade isen hål i. Fylgia hade fått ett stort hål och började vattenfyllas. De måste kasta något mer än 100 lådor sill överbord. Albions besättning lyckades rädda båten genom att flytta fisklådor från den ena sidan till den andra. Så hålet kom att ligga över vattenytan. Båda båtarna kom sedan i hamn.



Fylgia från Fisketången höll på att gå under i ismassorna.

"Vi hade även båtar som låg i isen väster om Väderöarna. Dessa båtar visste vi egentligen inget om. Efter överläggningar med Nya Varvet sändes ett marint flygplan ut, cirka den 15 mars."

Trots att detta plan var 10 sjömil västerut från Väderöarna, en dag med dålig sikt, fanns det inga båtar att se. Dagen efter var det god sikt då fick planet syn på två ångtrålare och Lisea från Öckerö.

*Text: Conny Åquist
Foto: Privat*